

WINNER
of the
**PULITZER
PRIZE**

อัยย์ทัศน์

โรงเรียนแห่งนี้
ไร้รั้วรอบ ไร้ปราณี ไร้ทากหนี่

Colson
Whitehead

สุนัทยา
วรรณสินธ์ เบล
แป

The
NICKEL BOYS

THE NICKEL BOYS

by

Colson Whitehead

อยุติทัณฑ์

แปลโดย

สุนันทา วรรณสินธ์ เบล

อารัมภบท

ขนาดตายไปแล้ว เด็กพวกนี้ยังก่อปัญหาไม่เลิก

ป่าช้าชุกช่อนอยู่ในพื้นที่ทางเหนือของโรงเรียนนิคเคิล บนที่หนึ่งเอเคอร์ที่มีหญ้าป่าขึ้นเป็นหย่อมๆ ระหว่างอาคารที่เคยเป็นโรงช่างกับที่ทิ้งขยะของโรงเรียน ท่งนี้เคยเป็นทุ่งหญ้าปศุสัตว์สมัยที่โรงเรียนทำฟาร์มโคนม และขายนมให้แก่ลูกค้าละแวกนี้ เป็นโครงการหนึ่งของรัฐฟลอริดาเพื่อแบ่งเบาภาระผู้เสียภาษีในการเลี้ยงดูเด็กพวกนี้ บริษัทผู้พัฒนากลุ่มอาคารสำนักงานกันทุ่งแห่งนี้ไว้สร้างลานสำหรับตอนพักกลางวันจะมีน้ำตกเล็กๆ สี่จุด รวมทั้งประภาคนกกรีดสำหรับจัดงานตามโอกาสการพบศพที่นี้ก่อปัญหาย่างยากราคาแพงให้แก่บริษัทอสังหาริมทรัพย์จนกว่ากรรมการศึกษาสิ่งแวดล้อมจะอนุมัติให้ดำเนินงานต่อ และแก้ภัยการรัฐที่เพิ่งปิดการสอบสวนคดีทารุณกรรมเมื่อไม่นานมานี้ ตอนนี้ทางอัยการต้องเริ่มไต่สวนกันใหม่ ระบุชื่อผู้เสียชีวิตพร้อมทั้งลักษณะการตาย และไม่มีใครบอกได้ว่าเมื่อไรสถานที่เวรตะไลแห่งนี้จะถูกรื้อจนโล่งเตียน ไกลกลบและลบเลือนจากประวัติศาสตร์จนไม่เหลือร่องรอยใดซึ่งทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าควรเกิดขึ้นตั้งนานแล้ว

เด็กนิกเคิลทุกคนรู้เรื่องสถานที่เดนตายแห่งนั้น แต่นักศึกษาคคนหนึ่งจากมหาวิทยาลัยเซาท์ฟลอริดาเป็นคนประกาศให้ทั้งโลกรับรู้หลายสิบปีหลังจากเด็กชายคนแรกถูกจับมัดใส่กระสอบมันฝรั่งแล้วนำมาทิ้งที่นั่น เมื่อมีคนถามใจดีว่าเจอปาซาได้อย่างไร เธอบอกว่า “ดินดูแปลกๆ” ผืนดินยุบเป็นร่อง วัชพืชขึ้นหรือหมั่ม ใจดีกับนักศึกษาโบราณคดีคนอื่นๆ จากมหาวิทยาลัยซุดคันทันพื้นที่สุสานตามที่ระบุในข้อมูลทางการของโรงเรียนนานหลายเดือนแล้ว รัฐไม่สามารถขุดกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ผู้อื่นได้จนกว่าจะย้ายศพไปที่อื่นให้เรียบร้อยเสียก่อน ส่วนกลุ่มนักศึกษาโบราณคดีก็ต้องเก็บหน่วยกิตภาคสนาม พวกเขาใช้หมุดกับลวดแบ่งพื้นที่เป็นตารางแล้วขุดด้วยพลั่วและเครื่องจักรกลหนัก หลังร่อนดินออกแล้วกระดุก หัวเข็มขัด และขวดน้ำอัดลมวางเกลื่อนเป็นปริศนาบนภาคของนักศึกษา

เด็กนิกเคิลเรียกสุสานทางการของโรงเรียนว่าบูทฮิลล์ ตามชื่อสุสานในหนังที่พวกเขาเคยดูตอนบ่ายวันเสาร์ก่อนจะถูกส่งตัวมาที่โรงเรียนและถูกลิดรอนกิจกรรมยามว่างนี้ไป ผ่านไปหลายชั่วอายุคน ชื่อนี้ยังติดปากนักศึกษามหาวิทยาลัยเซาท์ฟลอริดาที่ไม่เคยดูหนังความบอยเลยในชีวิต บูทฮิลล์อยู่หลังเนินกว้างในเขตโรงเรียนฝั่งเหนือ ทางเขนคอนกรีตสีขาวซึ่งระบุตำแหน่งหลุมศพต้องแสงแดดจ้ายามบ่าย มีรายชื่อสลักบนทางเขนจำนวนสองในสาม ส่วนทางเขนที่เหลือว่างเปล่า การระบุตัวตนศพทำได้ยาก แต่นักศึกษาโบราณคดีซิงดีซิงเด็นกัน งานจึงคืบหน้าไปเรื่อยๆ แม้บันทึกของทางโรงเรียนจะไม่สมบูรณ์และไร้ระเบียบ ก็ยังช่วยระบุว่า **วิลลี 1954** เป็นใครได้ไม่ยาก ศพต่างๆ ที่ถูกไฟคลอกเป็นของผู้เสียชีวิตตอนไฟไหม้หอพักในปี 1921 ดีเอ็นเอของศพเหล่านี้เข้ากันกับญาติที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งนักศึกษาหาตัวพบ ช่วยเชื่อมโยงผู้ตายกับโลกคนเป็นที่ดำเนินต่อไปโดยไม่มีพวกเขา จากทั้งหมด 43 ศพ เหลือเจ็ดศพที่ยังไม่ทราบชื่อ

เหล่านักศึกษานำทางเขนคอนกรีตขาวไปกองสุมกันไว้ข้างพื้นที่
ขุดค้น เข้าวันหนึ่ง เมื่อพวกเขากลับมาทำงานต่อ มีคนทุบทางเขนเหล่านั้น
จนเหลือแต่เศษซากผุผอง

บูทฮิลล์ปล่อยตัวเด็กๆ ที่ละคน ใจดีตื่นเต้นเมื่อฉีดน้ำล้างวัตถุ
จากหลุมขุดแห่งหนึ่ง แล้วพบชิ้นส่วนศพกลุ่มแรกๆ ศาสตราจารย์คาร์ไมน์
บอกว่ากระดูกท่อนยาวชิ้นเล็กในมือเธอนั้นน่าจะเป็นของแร็กคูนหรือ
สัตว์เล็กชนิดอื่น แต่ป้าซ้าช่วยกู้หน้าเธอไว้ ใจดีไปเจอที่นั่นขณะเดินหา
สัญญาณโทรศัพท์ อาจารย์เห็นด้วยกับกลางสังหรณ์ของเธอ เนื่องจาก
พบสิ่งผิดปกติที่บูทฮิลล์ อย่างกะโหลกที่ทั้งร้าวทั้งบุบ ซี่โครงที่มีกระดูก
ป็นลูกของฝั่งเต็มไปหมด ถ้าศพจากสุสานทางการของโรงเรียนน่าสงสัย
แล้วเกิดอะไรขึ้นกับศพในหลุมไร้เครื่องหมายเหล่านี้เล่า สองวันต่อมา
สุนัขดมกลิ่นหาศพและภาพเรดาร์ยืนยันกลางสังหรณ์นี้ ไม่มีทางเขนขาว
ไม่มีชื่อ มีเพียงกองกระดูกที่รอให้คนมาพบ

“นี่เธอที่เรียกว่าโรงเรียน” ศาสตราจารย์คาร์ไมน์เอ่ย คนเราซ่อน
อะไรได้มากมายในพื้นที่หนึ่งเอเคอร์ กลบไว้ได้ดิน

ศิษย์เก่าคนหนึ่งหรือไม่กี่ญาตินักเรียนให้ข้อมูลแก่สื่อ ถึงตอนนั้น
นักศึกษาได้สานสัมพันธ์กับศิษย์เก่ากลุ่มหนึ่งหลังจากสัมภาษณ์กัน
หลายต่อหลายครั้ง พวกเขาเหมือนมนุษย์ลู่วิ่งชุดหงิดหน้าบูดบึ้งจาก
ละแวกที่เคยอยู่ ชายที่อาจอ่อนโยนลงเมื่อเริ่มสนทนาแต่ไม่มีวันทิ้งแก่น
แข็งกร้าวภายใน นักศึกษาโบราณคดีบอกศิษย์เก่าเกี่ยวกับที่ฝังศพแห่งที่สอง
แจ้งญาติของผู้ตายที่ขุดพบ จากนั้นสำนักข่าวท้องถิ่นในเมืองแทลลาแฮสซี
ก็ส่งนักข่าวมา ก่อนหน้านั้น ศิษย์เก่าหลายคนเคยพูดถึงที่ที่คนแอบเอาศพ
ไปฝัง แต่เช่นเดียวกับเรื่องอื่นๆ เกี่ยวกับนิกเคิล ไม่มีใครเชื่อพวกเขา
จนกว่าจะมาจากปากคนนอก

หนังสือพิมพ์ระดับประเทศทำข่าวเรื่องนี้ แล้วคนก็ได้เห็นโรงเรียน
ดัดสันดานแห่งนั้นตามที่เคยเป็นจริง ๆ ครั้งแรก นิกเคิลปิดไปแล้วสามปี
จึงอธิบายได้ว่าทำไมที่ทางจึงรกเหมือนป่าและมีร่องรอยทั่วไปจากวัยรุ่น

ที่เข้ามาทำลายทรัพย์สิน แม้กระทั่งสถานที่ที่แสนไร้พิษสงอย่างร้านอาหารหรือสนามอเมริกันฟุตบอลยังดูแผ่วรังสีชั่วร้าย ไม่จำเป็นต้องใช้เทคนิคถ่ายภาพมาหลอกตา ภาพถ่ายนั้นชวนขนลุก เงามัวใบ้ตามมุมภาพและแต้มต่างดวงทึบรอยดูเหมือนคราบเลือดแห้ง รวากับว่าทุกภาพที่กล้องถ่ายได้เผยแพร่มาตลอดทราชมห่มมัว ภาพโรงเรียนนิกเคิลที่คนมองเห็นหลบเร้นสู่ภายใน แล้วภาพโรงเรียนนิกเคิลที่คนไม่อาจเห็นก็เผยออกมา

ถ้าสถานที่ที่ไร้พิษภัยยังเป็นแบบนี้ แล้วคุณคิดว่าสถานที่ผีสิงหน้าตาเป็นอย่างไร

เด็กนิกเคิลราคาถูกลิ้นดี แถมยังคุ้มค่าเงินทุกเม็ด คนเคยพูดกันอย่างนั้น ในช่วงหลังๆ มานี้ ศิษย์เก่าบางคนจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือรวบรวมเพื่อนศิษย์เก่าทางอินเทอร์เน็ตแล้วนัดพบกันตามร้านไคเนอรัหรือแมคโดนัลด์ ไม่ก็นั่งชุมนุมรอบโต๊ะอาหารในครัวที่บ้านใครสักคน หลังขับรถหนึ่งชั่วโมง พวกเขารวมกลุ่มชุดคันทางโบราณคดีในจินตนาการของตัวเอง ชุดเศษซากและวัตถุจากวันวานผ่านกาลเวลาหลายสิบปี นำออกมาเผยสู่สายตาผู้คน แต่ละคนมีซากวัตถุในหัวของตัวเอง เขาเคยบอกว่า เดียวมีงโดนแน่ ขึ้นบันไดงอนแง่นที่ลงไปใต้ดินของโรงเรียน เลือดซึมผ่านนิ้วในพื้นรองเท้าหุ้มสนสีขาว ปะติดปะต่อชิ้นส่วนเหล่านั้นเพื่อยืนยันเรื่องราวมืดหม่นที่ประสปร่วมกัน ถ้าเรื่องนั้นเกิดกับคุณ มันก็เกิดกับคนอื่นด้วย และคุณไม่ได้อยู่ตัวคนเดียว

บิกจอห์น ฮาร์ดี พนักงานขายพรมเกษียณอายุจากโอมาฮา ดูแลเว็บไซต์ของเด็กนิกเคิลและคอยลงข่าวล่าสุดเรื่อยๆ เขาแจ้งข่าวคำร้องให้สืบสวนใหม่และรายงานความคืบหน้าเรื่องคำขอโทษจากรัฐบาลให้คนอื่น ๆ ทราบ วิดเจตไฟกะพริบบนเว็บคอยติดตามการสมทบทุนสร้างอนุสรณ์ที่เสนอไป ลองส่งอีเมลเล่าประสบการณ์ของคุณที่นิกเคิลไปหาบิกจอห์นสิ แล้วเขาจะเอาเรื่องลงเว็บพร้อมรูปของคุณ การส่งลิงก์ให้ครอบครัวของคุณได้อ่านเป็นการบอกว่า ผมได้รับการหล่อหลอมจากที่นี่ เป็นทั้งคำอธิบายนะและคำขอโทษ

งานพบปะประจำปีนี้จัดเป็นปีที่ห้าแล้ว มันออกจะแปลกแต่ก็
จำเป็น เด็กๆ เหล่านั้นบัดนี้กลายเป็นชายแก่ มีภรรยา ภรรยาเก่า ลูกๆ
ที่ติดต่อกันไม่ได้ติดต่อกัน หลานๆ ที่ระวิงตัวแฉเมื่อถูกพามาเยี่ยมบ้าง
เป็นครั้งคราวและหลานๆ ที่ถูกกีดกันไม่ให้ได้พบหน้า พวกเขาสรางชีวิต
ได้สำเร็จหลังจากออกจากนิกเคิล หรือก็ไม่เข้ากับคนธรรมดาในสังคมปกติ
ไม่ได้เลย คนกลุ่มสุดท้ายที่สับสนหรือหือที่คุ้นเคยไม่เห็น คนที่เพิ่งพยายาม
เลิกบุหรี่ยด้วยตัวเองไม่นาน เสี่ยงจะล้มหายตายจากอยู่เสมอ ตายในคุกหรือ
เป็นศพเน่าอยู่ในห้องเช่ารายสัปดาห์ หนาวตายในป่าหลังจากดื่มน้ำมันสน
พวกศิษย์เก่านัดพบกันในห้องประชุมที่โรงแรมเอลเลนอร์การ์เดนอินน์
เพื่อถามสารทุกข์สุกดิบก่อนที่จะแห่ไปเยี่ยมโรงเรียนนิกเคิลด้วยท่าที
เคร่งขรึม บางปีก็รู้สึกเข้มแข็งพอที่จะเดินไปตามทางเดินคอนกรีตนั้น
ทั้งที่รู้ว่าทอดไปสู่สถานที่เลวร้ายของพวกเขา แต่บางปีก็ไม่แกร่งพอ
เอาแต่เลียงหลบอาคารหรือห้องที่นั่นตาเขม็ง ขึ้นอยู่กับความกล้าหาญ
ในเช้าวันนั้น บิ๊กจอห์นโพสตรายงานหลังการพบปะประจำปีแต่ละครั้ง
สำหรับคนที่ไม่ได้มา

ในนครนิวยอร์กมีเด็กนิกเคิลคนหนึ่งอาศัยอยู่ ใช้ชื่อว่าเอลวูด
เคอร์ติส เขาจะหาข้อมูลในเว็บเกี่ยวกับโรงเรียนดัดสันดานเก่าแห่งนั้น
เป็นครั้งคราว คอยดูข่าวสารใหม่ๆ แต่เขาไม่เข้าร่วมงานพบปะประจำปี
และไม่ลงชื่อเป็นศิษย์เก่าด้วยเหตุผลนานาประการ จะทำไปทำไมกัน ก็โตๆ
กันแล้ว จะยังให้ผลัดกันยื่นทิวชู้ให้หรืออย่างไร ศิษย์เก่าคนหนึ่งโพสต์เล่า
ว่าคืนหนึ่ง ตัวเขาขับรถไปจอดหน้าบ้านสเปนเซอร์ ฝ้าดูหน้าต่างอยู่หลาย
ชั่วโมง มองเงาตะคุ่มๆ ข้างใน จนกล่อมตัวเองไม่ให้แค้นได้ เขาถึงกับ
ทำสายหนังมาเองเพื่อใช้กับตู้คุม เอลวูดไม่เข้าใจเลย ไปถึงที่แล้วทั้งที่
น่าจะลงมือตามแผน

ตอนที่พวกนั้นพบป้าเขา รู้ว่าต้องกลับไป กังตันซิตีร์ที่เกาะไพล์
ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ทำให้ผิวเขาร้อนวูบ หูอื้อรากับแมลงบินหึ่งข้างหู ที่นั่น
อยู่ไม่ไกลเลย ไม่เคยห่างไกลแม้สักนิด

Copyright

ภาค 1

บทที่ 1

เอลวูดได้ของขวัญที่ถูกใจที่สุดในชีวิตในวันคริสต์มาสปี 1962

แม้ว่าความคิดที่เกิดจากของชิ้นนั้นจะทำลายตัวเขาเสียเอง *สุนทรพจน์ของ มาร์ติน ลูเธอร์ คิง ที่ไฮออนฮิลล์* เป็นอัลบั้มเดียวที่เขามีและไม่เคยออกจากเครื่องเล่นแผ่นเสียง ยายแฮร์เรียตมีแผ่นเสียงเพลงกอสเปलयูบ่าง ซึ่งเธอจะเล่นก็ต่อเมื่อโลกค้นพบวิธีใหม่เพื่อเคี้ยวกรำเธอ ส่วนเอลวูดก็ถูกห้ามไม่ให้ฟังเพลงของค่ายโมทาวน์หรือเพลงฮิตติดชาร์ตแบบเดียวกันเพราะเนื้อหาเริงโลภก็ย ของขวัญชิ้นอื่นๆ ที่ได้ปีนั้นเป็นเสื้อผ้า มีสเวตเตอร์สีแดงตัวใหม่กับถุงเท้า ซึ่งแน่นอนว่าเขาใส่จนขาดยุ่ย แต่ไม่มีของขวัญชิ้นไหนถูกหยิบมาใช้สมบุกสมบันเท่าแผ่นเสียงนั้น รอยขีดและฟองอากาศถูกรอยที่สั่งสมในช่วงหลายเดือนแสดงให้เห็นว่าเขาตื่นรู้ บันทึกรักความเข้าใจใหม่ในคำพูดของท่านศาสดาคุณ เสียงอันแตกพร่าของความจริง

พวกเขาไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์ แต่สุนทรพจน์ของ ดร.คิงเป็นจดหมายเหตุที่ให้ภาพแจ่มชัด กล่าวถึงทุกสิ่งทีนิโกรเคยเป็นและทุกสิ่งที่จะเป็น จนแผ่นเสียงเกือบคมชัดเท่าเทียมกับโทรทัศน์ อาจดีกว่าด้วยซ้ำ ยิ่งใหญ่กว่า เหมือนจอยักษ์บนลานหนังกลางแปลงเดวิสที่เขาเคยไปสองครั้ง

เอลวูดได้เห็นทุกสิ่ง ชาวแอฟริกันต้องมารับโทษจากการค้าทาสซึ่งเป็นบาปของคนผิวขาว พวกนิโกรถูกดูหมิ่นเหยียดหยามและกดขี่ให้ต่ำต้อยด้วยการแบ่งแยกสีผิว และภาพอันโชติช่วงเรืองรองที่จะมาถึง เมื่อสถานที่ทั้งหลายที่เคยปิดกันเผ่าพันธุ์ของเขาเปิดรับ

มีบันทึกลงทุนทรัพย์ของ ดร.คิงจากทุกที่ ไม่ว่าจะเป็นดีทรอยต์ ชาร์ลลอตต์ หรือมอนต์กอเมอรี เชื่อมโยงเอลวูดเข้ากับการต่อสู้เพื่อสิทธิพลเมืองทั่วประเทศ ทุนทรัพย์หนึ่งถึงกับทำให้เขารู้สึกเหมือนเป็นสมาชิกครอบครัวคิง เด็กทุกคนเคยได้ยินชื่อพันทาวน์ เคยไปเยือนหรือไม่ก็อีกจากคนที่เคยไป ในทุนทรัพย์ที่สามของหน้าเอ ดร.คิงเล่าว่าลูกสาวใฝ่ฝันอยากไปสวนสนุกแห่งนี้ตรงถนนสจวร์ตอเวนิว ในเมืองแอตแลนตา โยแลนด์า อ่อนวอนพ่อแม่ทุกครั้งที่เห็นป้ายขนาดใหญ่บนทางด่วนหรือโฆษณาในที่วิ ดร.คิงต้องอธิบายให้เธอฟังด้วยเสียงทุ้มต่ำตามแบบของเขาว่ามีระบบการแบ่งแยกที่กีดกันเด็กชายและเด็กหญิงผิวสีให้อยู่นอกรั้ว อธิบายความคิดผิดๆ ของคนขาวบางคน แม้ไม่ใช่ทุกคน แต่ก็มากพอที่จะมอบอำนาจและความหมายให้กับระบบนี้ เขาแนะนำให้ลูกสาวอดกลั้นต่อความเกลียดชังและความขมขื่นที่เฝ้าฝัน และย้ำให้เธอรู้ว่า “แม้ลูกจะไม่ได้ไปพันทาวน์ แต่พ่อก็อยากให้ลูกรู้ไว้ว่า ลูกดีเท่าเทียมกับทุกคนที่ได้ไปพันทาวน์”

เอลวูดก็เช่นกัน ดีเท่าเทียมกับทุกคน 230 ไมล์ทางใต้ของแอตแลนตา ในแทลลาแฮสซี บางครั้งเขาเห็นโฆษณาพันทาวน์ตอนไปเยี่ยมญาติห่างๆ ที่จอร์เจีย มีทั้งเครื่องเล่นเหวี่ยงโยนกับเสียงเพลงครีกครีน เด็กผิวขาววิ่งร่าต่อแถวรอขึ้นรถไฟเหาะดีลังกาหรือรอเล่นมินิโกล์ฟ ริดเข็มขัดติดจรวดปรมาณูพร้อมไปเยือนดวงจันทร์ โฆษณابอกไว้ว่าเด็กที่ได้เกรดเอล้วนจะได้เข้าฟรี ถ้าครูบีมตราสีแดงในสมุดพก เอลวูดได้เอทุทวิชาและเก็บสมุดพกเป็นตั้งเพื่อเป็นหลักฐานในวันที่พันทาวน์เปิดรับบุตรของพระเจ้าทุกคนตามที่ ดร.คิงสัญญา “ผมจะได้เข้าฟรีทั้งเดือนเลยสบายอยู่แล้ว” เขาบอกยายขณะนอนบนพรมในห้องนั่งเล่นพลางใช้นิ้วโป้งลูบคำตำราที่บางกะรุ่งกะริ่ง

ยายแฮร์เรียตเก็บพรหมผืนนั้นมาจากตรอกหลังโรงแรมริชมอนด์ หลังการปรับโฉมครั้งล่าสุด โต๊ะหนังสือในห้องของเธอ โต๊ะตัวจิ๋วข้างเตียงของเอลลู๊ด และโคมไฟสามตัวล้วนเป็นของที่โรงแรมโยนทิ้ง แฮร์เรียตทำงานที่โรงแรมนั้นตั้งแต่อายุ 14 เข้ามาเป็นพนักงานทำความสะอาดเหมือนแม่ของเธอ พอเอลลู๊ดขึ้นมัธยมปลาย มิสเตอร์ปาร์กเกอร์ ผู้จัดการโรงแรม บอกชัดเจนว่าจะจ้างเอลลู๊ดเป็นเด็กยกกระเป๋าถ้าเขาอยากทำงานเด็กฉลาดๆ อย่างเขา แต่ชายผิวขาวต้องผัดหวังเมื่อเด็กคนนั้นเริ่มทำงานที่ร้านยาสูบและซิการ์ของมาร์โกนี มิสเตอร์ปาร์กเกอร์มีเมตตาต่อครอบครัวนี้เสมอ แม้หลังจากไล่แม่ของเอลลู๊ดออกเพราะขโมยของก็ตาม

เอลลู๊ดชอบโรงแรมริชมอนด์และชอบมิสเตอร์ปาร์กเกอร์ แต่การเป็นลูกจ้างโรงแรมรุ่นที่สี่ทำให้เขารู้สึกกระอักกระอ่วนยากจะอธิบาย ก่อนจะเกิดเหตุการณ์สารานุกรมด้วยซ้ำ เมื่อยังเล็ก เขานั่งบนลังในครัวโรงแรมหลังเลิกเรียน อ่านหนังสือการ์ตูนและนิยายฮาร์ดบอยส์ขณะที่ยายทำความสะอาดขัดถูอยู่ชั้นบน เมื่อทั้งพ่อทั้งแม่ของเขาจากไปแล้ว ยายอยากให้หลานวัยเก้าขวบอยู่ใกล้ๆ ใกล้ๆ แทนที่จะอยู่บ้านคนเดียว เมื่อเห็นเอลลู๊ดกับคนงานในครัวก็ชวนให้เธอคิดว่าช่วงบ่าวนั้นเป็นเหมือนโรงเรียน การได้อยู่กับพวกผู้ชายเป็นประโยชน์ต่อเขา พ่อครัวและพนักงานเสิร์ฟเห็นเด็กชายคนนี้เป็นตัวนำโชค เล่นซ่อนแอบกับเขา และถ่ายทอดความรู้ๆ ปลายๆ เรื่องต่างๆ ทั้งนิสัยของพวกคนขาว การปฏิบัติต่อสาวที่คบเล่นๆ หรือกลวิธีซ่อนเงินในบ้าน ส่วนใหญ่เอลลู๊ดไม่เข้าใจว่าพวกผู้ใหญ่พูดเรื่องอะไร แต่เขาพยักหน้าหงึกๆ อย่างแข็งขัน ก่อนกลับไปอ่านนิยายผจญภัยของเขาต่อ

หลังพ้นช่วงยุ่งๆ บางครั้งเอลลู๊ดจะทำคนล้างจานแข่งเซ็ดจาน พวกนั้นแสร้งแสดงท่าผัดหวังที่เขาเก่งกว่า คนล้างจานชอบรอยยิ้มของเขา และชอบที่เขาดีใจแปลกๆ เมื่อชนะในแต่ละครั้ง แล้วพนักงานก็เปลี่ยนหน้าโรงแรมใหม่ๆ แถบในเมืองแอ่งคนงานกัน พ่อครัวมาแล้วก็ไป พนักงานเสิร์ฟสองสามคนไม่กลับมาทำงานเมื่อครัวกลับมาเปิดหลังถูกน้ำท่วมเสียหาย

พอพนักงานเปลี่ยนกลุ่ม การแข่งเซตจานของเอลลูดก็เปลี่ยนจากเรื่องสนุกชนเฟลิดเฟลินไปเป็นเรื่องกวนใจน่ารำคาญ มีคนบอกคนล้างจานกลุ่มใหม่ว่า หลานของคนทำความสะอาดจะล้างจานแทนถ้าบอกเขาว่าเป็นเกมแข่งขัน คอยดูแล้วกัน เด็กทำทางจริงจังที่ลอยชายอยู่แถวนี้ขณะที่คนอื่น ๆ ทำงานสายตัวแทบขาด แถมมีสเตอร์ปาร์กเกอร์ยังลูปหัวรากับเป็นลูกหมา ชุกหน้าอ่านหนังสือการ์ตูนราวกับไม่มีเรื่องกังวลใด เด็กคนนี้เป็นใครกัน คนงานครัวกลุ่มใหม่สอนบทเรียนที่ต่างออกไปแก่เด็กน้อยเรื่องที่พวกเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลก เอลลูดไม่รู้ว่กฎกติกาของการแข่งกันได้เปลี่ยนไปแล้ว เมื่อเขาเอ่ยปากทำ ทุกคนในครัวพยายามเก็บรอยยิ้มเยาะ

เอลลูดอายุ 12 ขวบเมื่อสารานุกรมโผล่มา เด็กยกอาหารคนหนึ่งลากลังเข้ามาในครัวและเรียกให้ทุกคนมาดู เอลลูดเบียดตัวร่วมมุงด้วยมีสารานุกรมชุดหนึ่งที่พ่อค้าเร่ทิ้งไว้ในห้องพักชั้นบน มีตำนานเล่าลือว่าเศรษฐีผิวขาวทิ้งสมบัติอะไรไว้บ้างในห้อง แต่ของแบบนี้แทบไม่เคยตกถึงมือพวกเขา พ่อครัวบาร์นีย์เปิดฝาลังแล้วชู *สารานุกรมครอบครัว* ของฟิชเชอร์ บท Aa ถึง Be ที่เป็นปกหนังขึ้นในมือ พ่อครัวยื่นให้เอลลูดซึ่งเขาประหลาดใจที่มันหนักอึ้ง เหมือนก้อนอิฐที่มีหน้ากระดาดขอบแดง เด็กชายพลิกดู หรีตอ่านอักษรตัวเล็กจิ๋ว *Aegean (อีเจียน) Archimedes (อาร์คิมิดีส) Argonaut (อาร์โกนาอต์)* และนิภาพตัวเองนั่งจดคำที่ขอบบนโซฟาห้องนั่งเล่น คำที่ดูน่าสนใจบนกระดาดหรือฟิงดูน่าสนใจเมื่อเขาจินตนาการว่าออกเสียงอย่างไร

เด็กยกอาหารชื่อคอร์ริเสนจะยกของที่เจอให้คนอื่น เขาอ่านหนังสือไม่ออกและไม่คิดจะหัดอ่านในเร็ววัน เอลลูดยื่นข้อเสนอ ดูจากนิสัยใจคอของคนในครัวแล้ว นี่ก็ไม่ออกว่าใครหน้าไหนจะอยากได้สารานุกรมอีกแต่แล้ว ฟิต คนล้างจานที่เพิ่งมาใหม่คนหนึ่ง ก็เอ่ยปากทำเขาแข่งล้างจานชิงสารานุกรมนั้น

ฟิตเป็นคนเท็กซัสตัวสูงแก่งก้างที่เพิ่งมาทำงานได้สองเดือน เขาได้รับจ้างให้มาเช็ดโต๊ะ แต่หลังจากเกิดเหตุบางอย่างสองสามครั้ง เขาก็ถูกย้ายเข้ามาในครัว เขาเหลียวมองข้ามไหล่ขณะทำงาน รวากับกังวลว่าถูกจับตามองอยู่ และพูดน้อย แม้ว่าเสียงหัวเราะในคอของเขาทำให้ตกเป็นเป้าล้อเลียนของคนในครัวเรื่อยมา ฟิตเช็ดมือกับกางเกงและบอกว่า “พอมีเวลาก่อนเปิดบริการมือเย็น ถ้าเอ็งรับคำท้า”

คนในครัวจัดการแข่งขันอย่างสมเกียรติ ยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยจัด มีคนควักนาฬิกาจับเวลาออกมายื่นให้เส้น พนักงานเสิร์ฟผมหยอกผู้ทำงานที่โรงแรมมานานกว่า 20 ปี เขาพิถีพิถันกับรูปแบบบริการสีดำและยีนยันว่าเขาคือคนแต่งตัวดีที่สุดในห้องอาหารจนทำให้ลูกค้ายาวต้องอายด้วยความที่เป็นคนใส่ใจรายละเอียด เขาจึงสมควรเป็นกรรมการ พวกเขาจัดเรียงจานสองตั่ง ตั่งละ 50 ใบ หลังจากแช่น้ำอย่างดีและผ่านการตรวจสอบจากเอลวูดและฟิตแล้ว เด็กยกอาหารสองคนรับหน้าที่ลูกลูกมือในการตวลครั้งนี้ พร้อมทั้งจะยื่นผ้าเช็ดจานผืนใหม่ให้เมื่อต้องการ มีอีกคนคอยเฝ้าดูลู่วางที่ประตูครัวเพื่อว่าผู้จัดการเดินมา

แม้ว่าเอลวูดไม่ใช่คนขี้อวด แต่เขาไม่เคยแข่งเช็ดจานแพ้มันแต่ครั้งเดียวในช่วงสี่ปีที่ผ่านมา สีหน้าเขาฉายแววมั่นใจ ฟิตมีที่ท่ามุ่งมั่น เอลวูดไม่เกรงกลัวหนุ่มเท็กซัสเพราะเคยเช็ดจานชนะเขาในการแข่งขันครั้งก่อนๆ มาบ้าง ปกติแล้วฟิตไม่ใช่คนแพ้อะไร

เส้นนับถอยหลังจากสิบ แล้วทั้งสองคนก็เริ่มตวลกัน เอลวูดใช้วิธีเดิมที่เขาพัฒนามาหลายปีจนสมบูรณ์แบบ มือเบาและรักษาจังหวะ เขาไม่เคยทำจานเปียกหลุดมือหรือวางบนเคาน์เตอร์แรงเกินไปจนจานกะเทาะ ขณะที่คนงานในครัวส่งเสียงเชียร์ทั้งคู่ จานที่ฟิตเช็ดแล้วกองสูงจนทำให้เอลวูดใจเสีย หนุ่มเท็กซัสนำเขาอยู่ แถมทำท่าทางฮึดสู้ขึ้นอีก คนตวลส่งเสียงฮือฮา เอลวูดเร่งมือ กวดไล่ภาพสารานุกรมในห้องนั่งเล่นที่บ้านของเขากับยาย

เส้นสั่ง “หยุด!”

เอลวูดชนะเฉียดฉิวด้วยจานมากกว่าเพียงหนึ่งใบ คนในครัว โห่ร้องและหัวเราะ สื่อสารกันผ่านสายตา ซึ่งเอลวูดมาเข้าใจความหมาย ในภายหลัง

แฮโรลด์ เด็กยกอาหารคนหนึ่ง ตบหลังเอลวูด “แกเกิดมาล้างจาน โดยเฉพาะเลย เจ๋งวะ” ทั้งครัวหัวเราะ

เอลวูดเก็บสารานุกรมเล่มแรกเข้ากล่อง เป็นรางวัลในฝัน

“คู่ควรแล้ว” พี่ตบอก “หวังว่าจะได้ใช้บ่อยๆ นะ”

เอลวูดฝากผู้จัดการแผนกพนักงานทำความสะอาดบอกยายว่า เขาจะกลับบ้านแล้ว แทบอดใจรอเห็นหน้ายายตอนมาเห็นสารานุกรม บนชั้นหนังสือไม่ไหว ทั้งโดดเด่นและสง่างาม เขาก้มหลังโก่ง ลากลิ้งหนังสือ ไปที่ป้ายรถเมล์บนถนนเทนเนสซี เมื่อเห็นภาพตัวเองจากอีกฟากถนน ภาพเด็กน้อยท่าทางจริงจังลากขุมความรู้ของโลก ก็เหมือนเห็นภาพวาด ฝีมือออร์มัน ร็อกเวลล์ ถ้าเพียงเอลวูดเป็นคนขาว

เมื่อถึงบ้าน เขาเก็บนิยายฮาร์ดีบอยส์กับทอม สวิฟต์ส ลงจาก ชั้นหนังสือสีเขียวในห้องนั่งเล่น แล้วหยิบหนังสือออกจากลิ้ง เขาหยุด เพื่อดูเล่มที่ขึ้นต้นด้วยบท *Ga* อย่างรู้วามันสมมงที่บริษัทฟิชเชอร์อธิบาย *galaxy* ว่าอย่างไร แต่หน้ากระดาษกลับว่างเปล่า ทุกหน้าเลย ทุกเล่ม จากลิ้งแรกว่างเปล่ายกเว้นเล่มที่เขาเห็นในครัว เขาเปิดลิ้งอีกสองใบ หน้าเขาร้อนผ่าว หนังสือทุกเล่มมีเพียงกระดาษเปล่า

เมื่อยายกลับถึงบ้าน ยายสายหิวแล้วบอกว่าบางที่ของอาจ มีตำหนิหรือเป็นหนังสือปลอมที่พ่อค้าเร่เอาไว้ให้ลูกค้าดูเป็นตัวอย่าง จะได้เห็นว่าหนังสือครบชุดในบ้านตัวเองจะเป็นอย่างไร คืบนั้น ขณะนอน บนเตียง ความคิดของเขาโลดแล่นราวกับไขลาน เขาตระหนักว่าเด็ก ยกอาหารและทุกคนในครัวรู้ว่าหนังสือชุดนั้นว่างเปล่า พวกเขาแสร้งตบตา

แต่เขาก็เก็บสารานุกรมชุดนั้นไว้บนชั้นหนังสืออยู่ดี สารานุกรม นั้นดูภูมิฐาน แม้กระทั่งตอนที่ความชื้นทำปกลอก หนังสือก็เป็นหนังสือปลอม เช่นกัน

บ่ายวันต่อมาเป็นวันสุดท้ายที่เอลูดูไปที่ครีวันนั้น ทุกคนเฝ้าดู
สีหน้าเขาไม่วางตา คอริลองถามหยิ่งเชิงว่า “ชอบหนังสือไหม” แล้วคอย
ดูปฏิกิริยา ฟิตที่ยืนเหนืออ่างล้างจานยิ้มร่ากับว่ามีคนเอาใจมากรีด
สลักรอยไว้บนใบหน้า พวกเขาหัวเราะ ยายเห็นด้วยว่าเขาโตพอที่จะอยู่บ้าน
คนเดียวได้ ตลอดชั้นมัธยมปลาย เขาเฝ้าครุ่นคิดเข้าไปซ้ำมาว่าคนล้างจาน
ยอมให้เขาชนะตั้งแต่แรกหรือเปล่า เขาออกจะภูมิใจในความสามารถ
ของตน แม้ว่าจะเป็นเรื่องง่ายไม่เป็นเรื่อง เขาไม่เคยได้ข้อสรุปจนกระทั่ง
ไปถึงนิคเคิล ซึ่งทำให้ความจริงเกี่ยวกับการแข่งขันเหล่านั้นกระจ่างชัด

ที่แห่งนั้นเคยได้ชื่อว่า 'โรงเรียน'
ที่แห่งนั้นซุกซ่อนศพเด็กมากมายไว้ใต้ผืนดิน

เอลูด เคอร์ติส เด็กผิวดำอนาคตไกลเปี่ยมพรสวรรค์ เพื่อยุติชะตาพลิกผันจาก
อาชญากรรมที่ไม่ได้ก่อ และถูกลวงโทษให้อยู่ในโรงเรียนดัดสันดานบนนิคมเคิล
หว่านนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นแห่งความยุติธรรม บรรดาเหตุการณ์ที่เหี้ยมโหด
ซ่อนอยู่ในแววตาเลือดเย็นของผู้คุม อาคารลึกลับหลังโรงเรียน
และเสียงครีคราดปรึศนายาค่ำคืน

เมื่อสถานที่ที่ควรปลอดภัยกลับอันตรายที่สุด เอลูดพยายามกอบกู้เกี่ยว
จิตวิญญาณแรงกล้าและไม่ละหวั่นความหวัง เขาได้ผูกมิตรกับเทอร์เนอร์
เด็กหนุ่มหัวไวเอาตัวรอดเก่งที่บอกว่าจุดจบการลงเอยเอลูดช่างไร้อิสรภาพ
... เมื่อความโหดร้ายในโรงเรียนทวีถึงขีดสุด
พวกเขาต้องเผชิญการตัดสินใจครั้งสำคัญ โดยมีเดิมพันคืออิสรภาพที่ใฝ่ฝัน
หรือ 'ยุติ હત' ที่รอจ้องจำชั่วชีวิต

ยุติ હત ผลงานรางวัลพูลิตเซอร์จากปลายปากกาของโคลสัน ไวต์เฮด
ได้แรงบันดาลใจจากเรื่องราวสะเทือนขวัญของโรงเรียนดัดสันดานโหดที่นี่ยาวร่วมร้อยปี
และมีเด็กตกเป็นเหยื่อนับพันคน สุ่เรื่องราวการต่อสู้อันทรนกล้ำ
เพื่อหวงคืนสิทธิในฐานะมนุษย์ผู้ไม่ยอมจำนนต่อความอยุติธรรม

275 บาท

Cover design by ATTA